

เฟมินิสต์ ปิตาธิปไตย: ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้
Feminist Patriarchy: The Gender Conflict in South Korea

วรินทร อ่างคำ¹

ศิริพร ดาบเพชร²

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานประเภทงานวิจัย หนังสือ บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อวิเคราะห์บริบทโดยรวมของสังคมเกาหลีใต้ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีใต้ อันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างเพศ

ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ ซึ่งมีอิทธิพลสูงสุดในเกาหลีตั้งแต่สมัยราชวงศ์โชซอน (ค.ศ. 1392 - 1910) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ ส่งผลให้สังคมของเกาหลีมีลักษณะแบ่งแยกทางเพศและมีค่านิยมแบบปิตาธิปไตย เมื่อเกาหลีใต้พัฒนาเป็นสังคมสมัยใหม่ นับแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา สถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีใต้เปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ผู้หญิงเกาหลีใต้ยังต้องเผชิญกับปัญหาการถูกกดขี่และความไม่เท่าเทียมทางเพศ จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงเกาหลีใต้ทั้งในภาคการเมืองและสังคม เพื่อสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริง การเคลื่อนไหวนี้สร้างแรงปะทะต่อค่านิยมเดิมทางสังคมที่ได้ฝังรากลึกอยู่ในสังคม จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: เฟมินิสต์, ปิตาธิปไตย, ความขัดแย้งระหว่างเพศ, เกาหลีใต้

Abstract

This article examines the factors contributing to gender conflict in South Korean society, using historical methods in data analysis from research, books, articles, and electronic media. It analyzes the overall context of the South Korea society caused from changes in the social status of Korean women. which led to gender conflict in the South Korea society.

The study has found that the social values influenced from Confucianism, which came to Korea since the Choson Dynasty (1392 - 1910) is the main factor contributed to gender conflict in the South Korea society. As a result, Korean society was shaped by gender inequality and patriarchal values was cultivated. Since the 1970s, South Korea began to develop into the modern society, the social status of South Korean women has gradually changed along with socioeconomic development. However, South Korean women have still faced gender inequality and oppression. This has led to the women's rights movement, which is active in both the political and social sectors, aiming to creating a truly gender-equal society. The movement impacts to the old social values that are still deeply rooted in the society and that led to the gender conflict in South Korean society today.

Keywords: Feminist, Patriarchy, Gender Conflicts, South Korea

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² รองศาสตราจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ที่มีที่มาจากแนวคิดชายเป็นใหญ่ หรือปิตาธิปไตย (Patriarchy)³ เป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับประเทศที่มีการพัฒนาจนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแห่งหนึ่งในเอเชียได้อย่างรวดเร็ว ปัญหาเหล่านี้ได้รับความสนใจและมีการพูดถึงอย่างมากในช่วงปลายทศวรรษ 2010 ที่เกิดกระแส #Metoo ขึ้นในสังคมออนไลน์ของเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นการออกมาเปิดเผยประสบการณ์การถูกล่วงละเมิดทางเพศของผู้หญิงในเกาหลีใต้และมีการเรียกร้องให้มีการลงโทษผู้ที่กระทำผิด กระแส #Metoo ไม่เพียงเป็นการเคลื่อนไหวในสังคมออนไลน์เท่านั้น แต่ยังมี การออกมาเดินขบวนประท้วงเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับเหยื่อและให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสมด้วย กระแส #Metoo ทำให้ประเด็นความไม่เท่าเทียมทางเพศในเกาหลีใต้ได้รับความสนใจจากผู้คนในสังคมเป็นอย่างมากและทำให้กระแสสตรีนิยม (Feminism)⁴ ในเกาหลีใต้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน สังคมเกาหลีใต้ได้เกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมด้วยเช่นกัน ผู้ที่ออกมาคัดค้านส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่มองว่าตนเองเป็นเหยื่อของกลุ่มสตรีนิยมและมองว่าข้อเรียกร้องของกลุ่มสตรีนิยมทำให้ตนเองเสียเปรียบ ปัญหาเหล่านี้ได้นำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ที่เกิดจากการปะทะระหว่างกระแสสตรีนิยมและค่านิยมเดิมทางสังคมที่มีลักษณะแบบปิตาธิปไตย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อใหม่ (New Confucianism) ที่เข้ามามีอิทธิพลตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์โชซอน (Choson Dynasty: ค.ศ. 1392-1910)

ลัทธิขงจื้อที่เข้ามามีอิทธิพลอย่างสูงสุดในสมัยโชซอนได้เข้ามาเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและการใช้ชีวิตของชาวเกาหลี ผู้หญิงเกาหลีถูกกำหนดบทบาทและหน้าที่ที่ด้วยกรอบทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายในฐานะผู้สืบสกุล ส่งผลให้ผู้หญิงถูกลดบทบาทและคุณค่าในสังคมเป็นอย่างมาก ระยะเวลากว่า 500 ปีที่ราชวงศ์โชซอนมีอิทธิพลบนดินแดนเกาหลีส่งผลให้ค่านิยมต่างๆ เหล่านี้ฝังรากลึกอยู่ในสังคม เมื่อเข้าสู่ทศวรรษ 1970 สถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญจากนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เริ่มมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 และระบบการศึกษา ส่งผลให้ผู้หญิงออกมามีบทบาทภายนอกมากขึ้นจากการเข้าสู่ตลาดแรงงานและการได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น แต่ในความเป็นจริงผู้หญิงเกาหลีใต้ยังคงเผชิญกับปัญหาการแบ่งแยกทางเพศในสังคมจนนำมาสู่การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสสิทธิมนุษยชนและกระแสสตรีนิยมจากตะวันตก การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีในเกาหลีใต้เริ่มเห็นผลในช่วงทศวรรษ 1990 จากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศที่รัฐบาลพลเรือนขึ้นมามีอำนาจและให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้หญิง มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาหลายประการ เช่น การตั้งผู้หญิงเข้าสู่ภาคการเมืองและการสร้างความร่วมมือกับองค์กรเพื่อสิทธิสตรีในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิง รวมไปถึงการออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมายให้มีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น ถึงแม้จะมีความพยายามทั้งในภาครัฐและสังคมของเกาหลีใต้เพื่อสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริงนั้น ในทางปฏิบัติสังคมเกาหลีใต้ยังไม่สามารถขจัดปัญหาเหล่านี้ไปได้อย่างสิ้นเชิง ยังคงมีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียกร้องของผู้หญิงและมองว่าตนเองเป็นเหยื่อของสตรีนิยมด้วยเช่นกัน ทำให้กลุ่มสตรีนิยมในเกาหลีใต้ยังคงมีการเคลื่อนไหวมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเกิดกลุ่มสตรีนิยมหัวรุนแรง เช่น กลุ่ม WOMAD ที่มีความคิดในการมองผู้หญิงเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงและมีความคิดที่ด้อยค่าเพศชาย ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจของผู้ชายเกาหลีและยังทำให้แรงปะทะของสองความคิดมีความรุนแรงมากขึ้น จนเกิดกระแส #Youtoo ของผู้ชายเพื่อตอบโต้กระแส #Metoo ของผู้หญิง

บทความนี้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ โดยวิเคราะห์ถึงบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เห็นถึงที่มาของปัญหาความขัดแย้งว่ามีความเป็นมาอย่างไร

³ ปิตาธิปไตย (Patriarchy) หมายถึง ระบบสังคมหนึ่งที่ทำให้เพศชายเป็นผู้มีอำนาจหลักในสังคม และเป็นผู้ควบคุมอำนาจทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

⁴ สตรีนิยม หรือ เฟมินิสม์ (Feminism) หมายถึง แนวคิดในความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและหญิง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ฉบับอ็อกซ์ฟอร์ด ได้นิยามคำว่า "เฟมินิสต์" (feminist) ที่หมายถึงผู้ที่สนับสนุนสิทธิและความเสมอภาคของผู้หญิง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ด้วยการค้นคว้าด้านเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยใช้เอกสารชั้นรองทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ได้แก่ งานวิจัย ปรินทิพนิพนธ์ สารนิพนธ์ หนังสือ บทความ ที่มีความเกี่ยวข้อง และใช้เอกสารที่สืบค้นผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น หนังสือพิมพ์ บทความ และกระทู้ในเว็บบอร์ด เพื่อศึกษาข้อมูลในมุมมองของชาวเกาหลี และนำเสนอข้อมูลเหล่านี้ด้วยการวิเคราะห์ตีความในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้เป็นผลมาจากการปะทะกันของค่านิยมเดิมทางสังคมที่รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อซึ่งส่งผลให้สังคมเกาหลีมีลักษณะแบบปิตาธิปไตย และกระแสสตรีนิยมที่เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา เมื่อการเมืองภายในเกาหลีใต้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการขึ้นมามีอำนาจของรัฐบาลพลเรือนในทศวรรษ 1990 ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมในเกาหลีใต้ได้รับความสำคัญจากภาครัฐและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อผู้หญิงหลายประการ โดยการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมและนำมาสู่ความขัดแย้งในสังคมเกาหลีใต้ในเวลาต่อมา

ลัทธิขงจื้อกับการกำหนดสถานะสตรีเกาหลี

ลัทธิขงจื้อใหม่ เข้ามามีอิทธิพลในเกาหลีตั้งแต่ในช่วงปลายราชวงศ์โครยอ (Koryo dynasty: ค.ศ. 918-1392) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ศาสนาพุทธที่มีอิทธิพลอยู่เริ่มเสื่อมลงโดยลัทธิขงจื้อใหม่ เข้ามามีอิทธิพลอย่างสูงสุดในสมัยราชวงศ์โชซอน กลุ่มผู้ปกครองได้นำลัทธิขงจื้อใหม่เข้ามาเป็นแนวทางในการจัดระเบียบการเมืองการปกครองและจัดระเบียบทางสังคม ส่งผลให้สังคมในสมัยราชวงศ์โชซอนมีลักษณะของการแบ่งแยกทางชนชั้นและการแบ่งแยกระหว่างเพศชายและหญิงอย่างชัดเจน สถานะทางสังคมของผู้หญิงโชซอนถูกกำหนดไว้ด้วยกรอบของลัทธิขงจื้อ ค่านิยมทางสังคมที่มีลักษณะแบบปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ ส่งผลให้ผู้หญิงถูกลดบทบาทและคุณค่าในสังคม แนวคิดของลัทธิขงจื้อให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นหลักและมองว่าสังคมโดยรวมเปรียบเสมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างจะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยมีกฎที่เรียกว่า “ซัมกังก ออริยุน” (Samgong-Oryun: 삼강오륜) หรือ กฎระเบียบ 3 จริยธรรม 5 เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของบุคคล กฎระเบียบ 3 คือ กฎ 3 ข้อที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ ได้แก่ สิทธิอำนาจของผู้ปกครองที่อยู่เหนือผู้ใต้ปกครอง สิทธิอำนาจของบิดาที่อยู่เหนือบุตร และสิทธิอำนาจของสามีที่อยู่เหนือภรรยา จริยธรรม 5 คือ หลักความสัมพันธ์ 5 ประการ ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้องหรืออีกนัยหนึ่งคือผู้อาวุโสและผู้อ่อนอาวุโส และความสัมพันธ์ระหว่างมิตรสหาย ทำให้ระบบความสัมพันธ์ภายในสังคมเกาหลีที่วางอยู่บนรากฐานของลัทธิขงจื้อเป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่สร้างความไม่เท่าเทียมในด้านของสถานภาพ เพศ และอายุ (วิลาลินี พนานครทรัพย์, 2560, น. 301-302)

โครงสร้างครอบครัวในสมัยโชซอนมีกฎการสร้างเผ่าพันธุ์ กฎการแบ่งแยก และกฎระเบียบ 3 จริยธรรม 5 เป็นแก่นสำคัญ ทำให้ครอบครัวในสมัยโชซอนมีลักษณะของการให้ความสำคัญกับการอยู่ได้บังคับบัญชาตามลำดับตำแหน่งภายในครอบครัว สมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้ชายได้รับความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ บิดาและสามีเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุด ลูกชายต้องอยู่ใต้อำนาจและเชื่อฟังบิดามารดา ผู้หญิงต้องเคารพเชื่อฟังต่อผู้อาวุโสที่เป็นชาย รวมไปถึงผู้ที่มีสถานะต่ำกว่าต้องให้ความเคารพต่อผู้ที่มีสถานะสูงกว่า

(มุน ฮยอนนา, 2560, น. 306) กฎซัมจงจิโด (삼중지도: Samjeongjido) ที่ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายคยองกุกแทจอนซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในสมัยโชซอน บัญญัติถึงแนวปฏิบัติของผู้หญิงในการดำรงชีวิตไว้ว่า วัยเด็กให้เชื่อฟังและเคารพบิดา เมื่อเป็นภรรยาให้เชื่อฟังและเคารพสามี เมื่อแก่ชราให้ติดตามบุตรชาย ส่งผลให้สตรีถูกลดบทบาทในครอบครัวและสังคมเป็นอย่างมาก

ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิงในสมัยโชซอนได้ก่อให้เกิดกฎระเบียบต่างๆ มากมายสำหรับผู้หญิงเพื่อให้ปฏิบัติตนตามคติของขงจื้อ ผู้หญิงในชนชั้นยั้งบัน (Yangban) หรือชนชั้นสูงจะถูกสอนให้รู้จักมารยาทและการวางตัวเป็นกุลสตรี โดยมีแผนสุหรือนำมาสำหรับสอนผู้หญิง ที่ระบุถึงกฎสำคัญ 4 ข้อที่ผู้หญิงต้องปฏิบัติ คือ 1) การมีความประพฤติในเชิงศีลธรรม ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องฉลาดแต่ต้องมีความประพฤติที่เรียบร้อย สงบเสงี่ยม รวมทั้งการรักษาพรหมจรรย์ 2) การพูดจาสุภาพ ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องพูดจาฉะฉานแต่ต้องหลีกเลี่ยงการพูดคำหยาบและไม่เหมาะสม 3) การมีท่วงทีและการแสดงตัวที่เหมาะสม ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องสวย แต่ต้องรักษาความสะอาด แต่งกายให้สุภาพและเหมาะสม 4) การทำหน้าที่ของตนเอง ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องฉลาด แต่ต้องทำหน้าที่ของตนเองในการดูแลครอบครัวรวมถึงแขกของครอบครัว (วิลาลินี พนานครทรัพย์, 2560, น. 306) รวมไปถึงการคาดหวังให้ผู้หญิงต้องเป็นแม่ที่ฉลาดและเป็นภรรยาที่ดี (현모양처: Wise Mother and Good Wife) มีการออกกฎหมายเพื่อกำหนดความประพฤติของภรรยา ในกฎหมายคยองกุกแทจอนได้กำหนดให้สามีสามารถขอหย่ากับภรรยาได้ หากภรรยามีความประพฤติในบาป 7 ประการ (칠거지악: Chilgeo jyak) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) กรณีที่ไม่ดูแลพ่อแม่สามีให้ดี 2) การที่ไม่สามารถมีลูกชาย 3) การผิดประเวณี 4) มีความอิจฉาริษยา 5) มีโรคที่ร้ายแรง 6) พุดมาก 7) มีนิสัยลักขโมย

นอกจากนี้ วาทกรรมของขงจื้อ เช่น นัมนยอูกยอล หรือความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง ส่งผลให้เกิดการแข่งขันทำระหว่างเพศและการแบ่งแยกระหว่างเพศชายและเพศหญิง กฎ Naewoebop (내외법) เป็นกฎที่ระบุเกี่ยวกับข้อห้ามระหว่างเพศชายและหญิง โดยเฉพาะผู้หญิงในชนชั้นยั้งบันที่ถูกจำกัดการทำกิจกรรมภายนอกบ้านเป็นอย่างมาก สตรียังบังคับจะไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปยังพื้นที่สาธารณะ เช่น ตลาด หรือสวนสาธารณะมากนัก หากมีเหตุจำเป็นต้องออกไปภายนอกต้องคลุมผ้าคลุมหรือ ซังออต (장옷) เพื่อปิดบังใบหน้า ในขณะที่ผู้หญิงสามัญชนต้องสวมผ้าคลุมไหล่ (Han Hee-sook, 2004, pp. 116-117) กฎข้อนี้ยังส่งผลไปถึงการแบ่งพื้นที่ภายในบ้านเรือนที่มีการแบ่งพื้นที่ของผู้ชายและผู้หญิงอย่างชัดเจน โดยผู้หญิงต้องอยู่ในพื้นที่ของเรือนภายในซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้หญิงเท่านั้น จะไม่ได้รับอนุญาตให้ไปยังเรือนรับรองซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับผู้ชายโดยเฉพาะเมื่อมีคนภายนอกมายังบ้านเรือน

ตลอดระยะเวลา 500 กว่าปีของราชวงศ์โชซอน สังคมเกาหลีได้ซึมซับค่านิยมต่างๆ ที่เป็นอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจนไม่สามารถแยกออกจากวิถีชีวิตของผู้คนได้ ค่านิยมทางสังคมที่มีลักษณะแบบปิตาธิปไตยถูกสืบทอดและปฏิบัติต่อกันมาทำให้ผู้หญิงเกาหลีในสมัยจารีตถูกบังคับให้อยู่ในกฎระเบียบและต้องปฏิบัติตามค่านิยมทางสังคม ตามคำสอนของลัทธิขงจื้อที่กล่าวถึงบัญญัติของสวรรค์ที่เป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้คนในสังคม ส่งผลให้ผู้คนต้องปฏิบัติหน้าที่ตามสถานะของตนเองอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง ทำให้ผู้หญิงเกาหลีในสมัยจารีตอยู่ภายใต้ความไม่เท่าเทียมและมีสถานะต่ำกว่าผู้ชาย เมื่อราชวงศ์โชซอนล่มสลายลงใน ค.ศ. 1910 จากการถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิญี่ปุ่น ค่านิยมเหล่านี้ยังคงถูกปฏิบัติสืบต่อมา ใน ค.ศ. 1912 รัฐบาลอาณานิคมได้ออกกฎหมายแพ่ง ซึ่งมีมาตราเกี่ยวกับโครงสร้างครอบครัวเกาหลีโดยกำหนดให้มีระบบหัวหน้าครอบครัว (The Family Head System) ที่กำหนดให้แต่ละครอบครัวต้องมีหัวหน้าครอบครัวที่เป็นผู้ชายเท่านั้น หัวหน้าครอบครัวจะมีอำนาจเด็ดขาดเหนือสมาชิกทุกคนในครอบครัว ยังเป็นการส่งเสริมให้ค่านิยมแบบปิตาธิปไตยในครอบครัวมีความแข็งแกร่งมากขึ้นและลดทอนสถานะของผู้หญิงในครอบครัวให้น้อยลง แต่ในอีกด้าน ลักษณะการปกครองของจักรวรรดิญี่ปุ่นที่มีการกดขี่และความพยายามครอบงำวัฒนธรรมของชาวเกาหลี ประกอบกับการเข้ามาของการศึกษาแบบตะวันตกในช่วงปลายของราชวงศ์โชซอนทำให้ค่านิยมเหล่านี้เริ่มได้รับผลกระทบจากการเติบโตของแนวคิดชาตินิยมที่ก่อตัวขึ้นในหมู่ชาวเกาหลี รวมไปถึงกลุ่มผู้หญิงเกาหลีที่ออกมามีบทบาทภายนอกมากขึ้นจากการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการชาตินิยมเกาหลีในช่วงปลายทศวรรษ 1910 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงเกาหลีได้ออกมามีบทบาทและมีเริ่มตัวตนในสังคม เมื่อเกาหลีได้รับเอกราช (ค.ศ. 1945)

และเกิดการแบ่งแยกประเทศ (ค.ศ. 1948) ประเทศเกาหลีใต้ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายประการ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลี

การเข้าสู่สังคมเกาหลีสมัยใหม่และการต่อสู้เพื่อสิทธิของผู้หญิงเกาหลีใต้

ดินแดนเกาหลีถูกแบ่งแยกออกเป็นสองประเทศใน ค.ศ. 1948 ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี หรือ ประเทศเกาหลีเหนือ ปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ และสาธารณรัฐเกาหลี หรือ ประเทศเกาหลีใต้ ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย และได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการพัฒนาเกาหลีไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ ประเทศเกาหลีใต้ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อพัฒนาประเทศเกาหลีให้มีความเจริญและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออก และอีกนัยหนึ่งเพื่อสกัดกั้นอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก

ในทศวรรษ 1960-1970 ประเทศเกาหลีใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมากจากนโยบายหลักของประธานาธิบดีพาร์คจุงฮี (Park Chung hee: ค.ศ. 1962-1979) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมหนักภายในประเทศและส่งเสริมธุรกิจการส่งออก เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อมาตั้งแต่ช่วงสงครามเกาหลี และเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญชาติทัดเทียมกับชาติอื่นๆ รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยการหันมาสนับสนุนและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมแทนภาคเกษตรกรรม และให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรม โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก เช่น อุตสาหกรรมซีเมนต์ ปู๋ย เครื่องจักรอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมการต่อเรือ เป็นต้น โดยรัฐบาลมีการออกกฎหมายและดำเนินนโยบายเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม เช่น การออกกฎหมายค้ำประกันเงินกู้จากต่างประเทศ (Foreign Borrowing Repayment Guarantee Act) ใน ค.ศ. 1962 (ชินินทร์ มีโกคี, 2560, น. 117) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการลงทุนแห่งชาติ (The National Investment Foud) ใน ค.ศ. 1974 เพื่อจัดหาเงินกู้ระยะยาว (8-10 ปี) และมีอัตราดอกเบี้ยต่ำให้แก่ภาคอุตสาหกรรม (ชินินทร์ มีโกคี, 2560, น. 113) และนโยบายส่งเสริมการส่งออก เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศในการซื้อสินค้าจากต่างประเทศและคืนเงินกู้จากต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลเกาหลียังได้จัดตั้ง “คณะกรรมการวางแผนเศรษฐกิจ” (Economic Planning Bord-EPB) มีหน้าที่ในการดูแลงบประมาณและดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปี ซึ่งการดำเนินนโยบายสนับสนุนทางอุตสาหกรรมและส่งเสริมการส่งออกของรัฐบาลส่งผลให้เศรษฐกิจของเกาหลีใต้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว โดยใน ค.ศ. 1979 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีการเติบโตสูงสุดถึง 66.947 พันล้านเหรียญสหรัฐ (The World Bank, 2021)

การเติบโตอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมในเกาหลีนำมาสู่การเติบโตของชนชั้นแรงงานครั้งสำคัญ แรงงานจากภาคเกษตรกรรมเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม แรงงานหญิงเป็นอีกหนึ่งกลุ่มสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้ กระบวนการพัฒนาทางอุตสาหกรรมต้องพึ่งพาแรงงานของผู้หญิงเป็นอย่างมาก แรงงานหญิงส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ใน ค.ศ. 1985 แรงงานหญิงมีจำนวนถึงร้อยละ 88 ของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ร้อยละ 77 ในจำนวนแรงงานทอผ้า และร้อยละ 68 ในจำนวนแรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด ฮาเก็น คู. (2552, น. 54) การเข้าสู่ตลาดแรงงานผู้หญิงนี้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงเกาหลีออกมามีบทบาทภายนอกมากขึ้นด้วยการออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัว จากเดิมที่ถูกจำกัดบทบาทแค่เพียงภายในบ้าน

การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการที่ผู้หญิงกลายเป็นกำลังแรงงานสำคัญทำให้มีการขยายการศึกษาสำหรับผู้หญิงเกาหลีเพิ่มขึ้น ในทศวรรษ 1960-1970 รัฐบาลได้ขยายโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาไปยังระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นและแผนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก ใน ค.ศ. 1969 มีการยกเลิกระบบการสอบเข้าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับสูงขึ้น การขยายการศึกษานี้เปรียบเสมือนการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้หญิงเกาหลีเช่นเดียวกัน ใน ค.ศ. 1961 มีการก่อตั้งวิทยาลัยครู 2 ปี เพื่อผลิตครูให้ตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนากระบวนการศึกษา ส่งผลให้ผู้หญิงเกาหลีสามารถรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และในช่วง

ทศวรรษ 1970 สหประชาชาติผลักดันเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิสตรี ทำให้ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนของสตรีได้รับความสนใจมากขึ้น และทำให้เกิดความคิดที่ว่าความแตกต่างทางสรีรวิทยาของชายและหญิงไม่ควรถูกนำมาเป็นประเด็นในการเลือกปฏิบัติทางสังคม ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้มีความสามารถและประกอบอาชีพได้ โดยใน ค.ศ. 1976 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการฝึกอบรมในระดับอาชีวศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้ารับการฝึกอบรมในสายอาชีพ และก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรม 2 ปี สำหรับผู้หญิงขึ้น ในปีเดียวกันมีการก่อตั้งห้องปฏิบัติการวิจัยสำหรับผู้หญิงที่มหาวิทยาลัยสตรีชุกมยอง (Jae-Hee Ahn, 2011, p. 123)

การพัฒนากระบวนการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเกาหลีเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้นและสามารถเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมได้รับการคาดหวังให้ทำงานเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะแรงงานหญิงที่เป็นที่ต้องการในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากแรงงานหญิงมีค่าแรงที่ถูกกว่าแรงงานชายและสามารถให้ชั่วโมงการทำงานที่มากกว่า สำหรับผู้หญิงที่จบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ด้วยการประกอบอาชีพครู พยาบาล หรือธุรการ แต่ความต้องการแรงงานกลุ่มนี้ยังคงมีน้อย (Jae-Hee Ahn, 2011, p. 125) การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของเกาหลีได้ที่กำลังพัฒนาเป็นกราฟที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้ผู้หญิงเกาหลีออกมามีบทบาทภายนอกมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงสถานะของผู้หญิงยังคงถูกจำกัดและมีการเลือกปฏิบัติอยู่เช่นเดิม แรงงานหญิงต้องเผชิญกับปัญหาการถูกกดค่าแรงและการถูกบังคับให้ทำงานล่วงเวลา ใน ค.ศ. 1980 อัตราเฉลี่ยของค่าจ้างแรงงานหญิงคิดเป็นเพียงร้อยละ 42.9 ของค่าจ้างแรงงานชาย ฮาเก็น คู (2552, น. 86) กล่าวคือ หากค่าจ้างต่อเดือนของแรงงานชายอยู่ที่ 100,000 วอน ค่าจ้างต่อเดือนของแรงงานหญิงจะอยู่ที่ 42,900 วอน สำหรับผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับสูง เป็นการยากที่จะหางานทำหลังจบการศึกษาเนื่องจากความต้องการของตลาดแรงงานมีไม่มาก และผู้หญิงมักประสบกับความยากลำบากในการทำงานหลังการแต่งงาน เนื่องจากผู้หญิงยังคงถูกคาดหวังให้สามารถทำหน้าที่ของภรรยาในการดูแลงานภายในบ้าน และการที่ต้องทำหน้าที่ทั้ง 2 อย่างพร้อมกันเป็นเรื่องที่ยาก นอกจากนี้ยังมีธรรมเนียมการเลิกจ้างหรือการกดดันลูกจ้างผู้หญิงให้ออกจากงานหลังการแต่งงาน ในช่วงทศวรรษ 1980 นายจ้างหลายแห่งจะมีสัญญาสำหรับลูกจ้างผู้หญิงที่มีเงื่อนไขว่าต้องลาออกหลังการแต่งงาน (Jae-Hee Ahn, 2011, p. 125)

การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการพัฒนาระบบการศึกษาตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ส่งผลให้สถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ จากเดิมที่ผู้หญิงเกาหลีถูกวางกรอบไว้ด้วยค่านิยมของขงจื้อและถูกกำหนดให้มีบทบาทเพียงในบ้าน ก็มีบทบาทนอกบ้านมากขึ้น ด้วยการออกมาทำงานเพื่อหารายได้ให้ครอบครัว โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางอุตสาหกรรมของประเทศ สังคมเกาหลีที่กำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นสมัยใหม่แต่ในขณะเดียวกันค่านิยมทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อยังคงฝังรากลึกอยู่ในสังคมเกาหลี ผู้หญิงยังต้องเผชิญกับปัญหาการถูกแบ่งแยกทางเพศ การถูกเลือกปฏิบัติ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และความคาดหวังของสังคมต่อการปฏิบัติตนเป็นแม่และภรรยาที่ดีเช่นในสมัยจารีต ซึ่งได้นำมาสู่การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงเกาหลีในเวลาต่อมา

การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงเกาหลีได้ในช่วงทศวรรษ 1980 ได้รับอิทธิพลจากกระแสสิทธิมนุษยชนและกระแสสตรีนิยมจากฝั่งตะวันตกในช่วงทศวรรษ 1970-1980 ซึ่งเป็นช่วงที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศการเป็น “ทศวรรษของผู้หญิง” (ค.ศ. 1975-1985) โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับผู้หญิงทั่วโลก มุ่งเน้นการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิง เช่น ความเท่าเทียมของค่าจ้าง ความรุนแรงทางเพศ และคุณภาพชีวิตของผู้หญิง พร้อมกับปัจจัยภายในที่ประเทศเกาหลีได้ถูกปกครองด้วยรัฐบาลเผด็จการทหารของนายพลชอนดูฮวัน (Chun Doo-hwan: ค.ศ. 1980-1988) และก่อให้เกิดกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตยภายในประเทศ ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนจากหลากหลายกลุ่มในสังคม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษา แรงงาน นักการเมือง หรือประชาชนทั่วไปที่ต้องการการปกครองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง ท่ามกลางกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตยที่เป็นกระแสหลักในสังคมเกาหลีใต้ในช่วงเวลานี้ ผู้หญิงเกาหลีได้ผลักดันประเด็นเกี่ยวกับสิทธิสตรีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตย เพื่อให้ปัญหาต่างๆ ที่ผู้หญิงเกาหลีต้องเผชิญได้รับความสนใจมากขึ้น

นอกจากนี้ ในช่วงทศวรรษ 1980 ได้เกิดองค์กรสตรีขึ้นหลายแห่ง เพื่อดำเนินการในการผลักดันและแก้ไขปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งการเคลื่อนไหวขององค์กรเพื่อสิทธิสตรีในช่วงก่อนทศวรรษ 1980 ยังไม่มีการเคลื่อนไหวในระดับชาติและรัฐบาลยังไม่ได้ให้

ความสนใจในการจัดการแก้ไขมากขึ้น แต่เมื่อมีกระแสการร่วมมือกันของประชาชนและองค์กรต่างๆ ในการต่อต้านรัฐบาลเผด็จการ กลุ่มผู้หญิงได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเข้าร่วมขบวนการของประชาชน เพื่อผลักดันประเด็นเกี่ยวกับสตรีให้เป็นที่สนใจมากขึ้น ช่วงต้นของทศวรรษ 1980 มีการจัดตั้งองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมในปัญหาของผู้หญิงที่เฉพาะมากขึ้น เช่น สมาคมสตรีเพื่อความยุติธรรมและความเท่าเทียม WSJE (Women's Society for Justice and Equality) ก่อตั้งในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1983 มีจุดประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมในปัญหาของแรงงานหญิงและเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย (ศิริพร ดาบเพชร, 2564, น. 66) และองค์กรสายด่วนสตรี WHL (Women's Hot line) สายด่วนเพื่อรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศของผู้หญิง ก่อตั้งใน ค.ศ. 1983 ที่ให้ความสนใจที่ปัญหาความรุนแรงทางเพศที่มีต่อสตรีโดยเฉพาะ โดยดำเนินการกิจกรรมเพื่อความเท่าเทียมทางเพศ และช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศภายในบ้าน ที่ทำงาน และในสังคมใน ค.ศ. 1983 มีการร่วมมือกันระหว่างองค์กรสตรีเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในกรณีเจ้าหน้าที่คอลเซนเตอร์ผู้หญิงถูกบังคับให้ออกจากงานในอายุ 25 ปี โดยตั้งแต่นั้นมาองค์กรสตรีได้มีการร่วมมือกันผ่านคณะกรรมการพิเศษหลายครั้ง เช่น กรณีการล่อลวงละเมิดทางเพศนักศึกษาหญิง ที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีตำรวจ ใน ค.ศ. 1984 (KWAU, 2022) และเหตุการณ์สำคัญคือ การทารุณกรรมทางเพศ ควอนอินซุก (Kwon Insuk) นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีโดยตำรวจในสถานีตำรวจเมืองบูซอน ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1986 ควอนอินซุกออกมาเปิดเผยเรื่องนี้ต่อสาธารณะและยื่นฟ้องร้องตำรวจที่เป็นผู้กระทำ ซึ่งสร้างความตื่นตัวให้กับสาธารณชนในความยุติธรรมที่เกิดกับผู้หญิง และได้เป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้เกิดการก่อตั้งองค์กรเพื่อสิทธิสตรีที่สำคัญ คือ สหพันธ์สมาคมสตรีเกาหลี (Korean Women's Associations United: KWAU) ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1987 ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันขององค์กรเพื่อสิทธิสตรีในระดับชาติ เพื่อสร้างความร่วมมือในการผลักดันประเด็นและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสตรี และมีความร่วมมือขององค์กรเพื่อสิทธิสตรีหลายกลุ่มกว่า 23 องค์กร (ศิริพร ดาบเพชร, 2564, น. 43) โดยช่วงต้นของการก่อตั้ง KWAU ดำเนินการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีไปพร้อมกับการสนับสนุนขบวนการประชาธิปไตย ทำให้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงได้รับความสนใจในสังคมเกาหลีมากขึ้น และยังทำให้เกิดกระแสการเรียกร้องเพื่อให้เกิดการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงในทางกฎหมายในเวลาต่อมา

การสนับสนุนจากรัฐบาลพลเรือน

เมื่อรัฐบาลเผด็จการทหารสิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1988 ประเทศเกาหลีได้เข้าสู่สมัยสาธารณรัฐที่ 6 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลพลเรือนขึ้นมามีอำนาจในการบริหารประเทศ ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิสตรีจะได้รับความสนใจและมีการแก้ไขปัญหาโดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐโดยตรงและไม่ถูกกีดกันจากภาครัฐอีกต่อไป รัฐบาลพลเรือนโดยเฉพาะรัฐบาลของนายคิมยองซัม (Kim Young-sam : ค.ศ. 1993-1998) และนายคิมแดจุง (Kim Dae-jung : ค.ศ. 1998-2003) ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงเป็นอย่างมาก มีการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับการเมือง และเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในรัฐสภามากขึ้น โดยในช่วง ค.ศ. 1993-1997 รัฐบาลของนายคิมยองซัมได้แต่งตั้งรัฐมนตรีหญิง จำนวน 3 คน และรัฐมนตรีช่วยหญิง จำนวน 1 คน นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการการเมืองที่ดูแลประเด็นปัญหาของผู้หญิงภายใต้สำนักเลขาธิการประธานาธิบดี และตั้งคณะกรรมการธิการพิเศษ (The Presidential Committee on Women's Affairs)⁵ ใน ค.ศ. 1998 เพื่อการออกกฎหมายสำหรับสตรีอีกด้วย (Kyounghee Kim, 2002, p. 22) นอกจากนี้ รัฐบาลยังสร้างความร่วมมือกับองค์กรสตรีในเกาหลีด้วยการสนับสนุนให้องค์กรเหล่านี้ร่วมจดทะเบียนกับรัฐบาล เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิง พร้อมสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการขององค์กร โดยมืองค์กรที่สำคัญ เช่น สหพันธ์สมาคมสตรีเกาหลี หรือ KWAU ร่วมจดทะเบียนกับรัฐบาลใน ค.ศ. 1995 (Seung-kyung Kim & Kyounghee Kim, 2014, p. 33)

การที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้หญิง การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการสร้างความร่วมมือกับองค์กรเพื่อสตรีนั้น ทำให้ปัญหาของผู้หญิงได้รับการแก้ไขในเชิงนโยบายมากขึ้น มีการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับผู้หญิง

⁵ ปัจจุบันพัฒนาเป็นกระทรวงความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัว (The Ministry of Gender Equality and Family)

เช่น การออกพระราชบัญญัติลงโทษอาชญากรรมและปกป้องเหยื่อจากความรุนแรง ใน ค.ศ. 1993 การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมในการจ้างงาน ใน ค.ศ. 1995 การออกกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในครอบครัว ใน ค.ศ. 1997 และการแก้ไขกฎหมายครั้งสำคัญ คือ การยกเลิกระบบหัวหน้าครอบครัว ใน ค.ศ. 2005 หลังจากการประกาศใช้ครั้งแรกใน ค.ศ. 1912 ซึ่งระบบหัวหน้าครอบครัวเป็นสัญลักษณ์ของความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ได้รับการรับรองทางกฎหมายมาเป็นเวลากว่า 93 ปี

ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา รัฐบาลเกาหลีใต้และองค์กรเพื่อสตรีมีการสร้างความร่วมมือเพื่อการผลักดันและแก้ไขปัญหของผู้หญิงในระดับการเมืองและนำไปสู่การออกกฎหมายเพื่อผู้หญิงขึ้น แต่กฎหมายต่างๆ ที่ออกมานั้นยังคงไม่ครอบคลุมถึงผู้หญิงทุกกลุ่มในสังคม เช่น ผู้หญิงพิการ กลุ่มเลสเบี้ยน และแรงงานผู้หญิงที่ไม่ได้อยู่ในระบบแรงงานประจำ รวมไปถึงผู้ที่ประกอบอาชีพโสเภณี (ศิริพร ดาบเพชร, 2564ก, น. 96) ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมใหม่ (New Feminist Groups: NFGs) ในช่วงทศวรรษ 2000 ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นของผู้หญิงที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้นและประเด็นที่เฉพาะมากขึ้น เช่น การผลักดันกฎหมายคุ้มครองผู้ที่ประกอบอาชีพโสเภณี เป็นต้น

ตลอดระยะเวลาการต่อสู้เพื่อสิทธิและความเท่าเทียมของผู้หญิงเกาหลี ส่งผลให้สังคมเกาหลีเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ การตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมทางเพศ การประสบความสำเร็จของการเคลื่อนไหวที่นำมาสู่การรับรองความเท่าเทียมของผู้หญิงเกาหลีในทางกฎหมาย แต่ในอีกด้าน สังคมเกาหลียังไม่สามารถกำจัดค่านิยมแบบปิตาธิปไตยที่ฝังลึกอยู่ในสังคมออกไปได้ ถึงแม้จะมีกฎหมายคุ้มครองถึงความเท่าเทียม แต่ในทางปฏิบัติผู้หญิงเกาหลียังคงถูกเลือกปฏิบัติและถูกแบ่งแยกทางเพศอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การถูกกีดกันในการทำงานที่ตำแหน่งระดับสูงมักจะมีไว้สำหรับผู้ชาย ความคาดหวังของสังคมต่อผู้หญิงที่ต้องเป็นแม่และภรรยาที่ดี นอกจากการทำงานแล้วยังต้องสามารถดูแลครอบครัวและเลี้ยงลูกให้ได้ดี ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่เลือกที่จะลาออกจากงานหลังการตั้งครรภ์ รวมไปถึงการกีดกันผู้หญิงที่แต่งงานแล้วหรือผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ในที่ทำงานเนื่องจากมองว่าผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วจะไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ บางครั้งปัญหาการแบ่งแยกทางเพศได้นำไปสู่ความรุนแรงคือปัญหาการทำร้ายร่างกาย โดยเฉพาะการทำร้ายร่างกายในครอบครัว ผลการสำรวจของสถาบันพัฒนาสตรีเกาหลีใต้ ใน ค.ศ. 2007 พบว่าการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงส่วนใหญ่มาจากคนในครอบครัว กว่าร้อยละ 44.6 ของผู้หญิงที่แต่งงานแล้วเคยถูกระทำรุนแรงโดยสามี ซึ่งร้อยละ 15.7 เป็นความรุนแรงทางร่างกาย และร้อยละ 7.1 เป็นความรุนแรงทางเพศ ซึ่งจากอัตราจำนวนนี้แสดงให้เห็นว่าเกือบครึ่งของคู่สมรสมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ ผลสำรวจสถิติประจำปีของสถาบันพัฒนาสตรีเกาหลีใต้แสดงว่า ตั้งแต่ ค.ศ. 2002-2015 มีคดีความรุนแรงทางเพศเพิ่มขึ้นทุก 2 ปี โดยเฉพาะในช่วง ค.ศ. 2006 - 2010 เพิ่มขึ้นจาก 15,094 คดี เป็น 19,939 คดี และ ค.ศ. 2012 -2014 จาก 21,346 คดี เป็น 29,863 คดี และใน ค.ศ. 2015 เพิ่มขึ้นอีกเป็น 31,063 คดี (ศิริพร ดาบเพชร, 2564ก, น. 108) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้เกาหลีใต้จะมีกฎหมายลงโทษและป้องกันความรุนแรงทางเพศ แต่ในสังคมเกาหลีใต้โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันในช่วงทศวรรษที่ 2000-2010 กลับมีอัตราความรุนแรงทางเพศที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมเกาหลีใต้ต้องหาแนวทางแก้ไขไม่ใช่แค่ในทางกฎหมาย แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมความคิดต่อไป

กระแส #Metoo และการต่อต้านสตรีนิยม

ในช่วงปลายทศวรรษ 2010 เกิดประเด็นที่เป็นความสนใจในสังคมเกาหลีใต้ คือ กระแส #Metoo ซึ่งเป็นแฮชแท็กที่แพร่หลายในโซเชียลตั้งแต่ในทศวรรษ 2000 จากการรณรงค์เพื่อต่อต้านการเหยียดผู้หญิงผิวสี ใน ค.ศ. 2017 #Metoo ถูกพูดถึงอีกครั้งจากประเด็นการล่วงละเมิดทางเพศของผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ฮอลลีวูดชื่อดัง ฮาร์เวย์ ไวน์สไตน์ (Harvey Weinstein) ที่ถูกกล่าวหาว่าเขาได้ทำการล่วงละเมิดทางเพศเหยื่อทั้งในและนอกวงการฮอลลีวูด โดยนักแสดงหญิงชาวอเมริกัน อลิซซา มิลานโน (Alyssa Milano) ได้ออกมาทวีตข้อความเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวว่า “ผู้หญิงคนไหนที่เคยถูกคุกคามหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ ลองพิมพ์คำว่า Me too ลงในสเตตัสดูสิ มันอาจช่วยให้สังคมตระหนักถึงเรื่องนี้มากขึ้น” หลังจากนั้นข้อความของเธอได้ถูกรีทวีตข้อความกว่า 2 ล้านครั้ง

และ #Metoo ได้กลายเป็นกระแสโดยถูกพูดถึงมากกว่า 12 ล้านครั้ง มีผู้หญิงหลายคนออกมาพูดถึงประสบการณ์การถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ตนเองเคยพบเจอ (Workpoint Today, 2017)

ในเกาหลีใต้ กระแส #Metoo ได้รับความสนใจและถูกพูดถึงอย่างกว้างขวางจากการออกมาเปิดเผยของอัยการหญิง ซอจีฮยอน (Seo Jihyeon) ที่ออกมาให้สัมภาษณ์กับสถานีโทรทัศน์ว่าตนเองเคยถูกเจ้าหน้าที่อัยการระดับสูงล่วงละเมิดทางเพศในงานศพ ใน ค.ศ. 2010 หลังจากเธอแจ้งเรื่องนี้กับหัวหน้า เธอกลับถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมด้วยการถูกย้ายไปประจำยังเมืองของจังหวัดคยองซังใต้ และถูกตัดเดือนทางวินัย The Korean Herald (2018) ภายหลังการออกมาเปิดเผยของเธอ ทำให้สังคมเกาหลีใต้มีการพูดถึงประเด็นการล่วงละเมิดทางเพศเป็นอย่างมาก มีผู้หญิงจากหลากหลายกลุ่มในสังคมไม่ว่าจะเป็นในแวดวงการเมือง วงการบันเทิง และแวดวงการศึกษาออกมาเปิดเผยประสบการณ์การถูกล่วงละเมิดทางเพศของตนเองผ่าน #Metoo ในโซเชียลมีเดียเป็นจำนวนมาก โดยผู้ที่ถูกกล่าวหาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูง ผู้มีอิทธิพล รวมไปถึงอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ในสังคมมีการออกมารวมตัวชุมนุมของประชาชนในพื้นที่สาธารณะเพื่อกดดันให้มีการลงโทษผู้ที่กระทำผิด ประธานาธิบดี มุนแจอิน (Moon Jae-in : ค.ศ. 2017-ปัจจุบัน) ประกาศตัวชัดเจนว่าจะสนับสนุนการเคลื่อนไหวของผู้หญิง และออกคำสั่งให้มีการสอบสวนผู้ที่กระทำผิดและผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีอื้อฉาวของซีจี อิติตสมาชิกรองบักแบงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็นการขายบริการทางเพศ และสั่งให้อัยการรื้อคดีที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศ คือ คดีที่บุคคลหน้าคล้ายอดีตปลัดกระทรวงยุติธรรม ในรัฐบาลของนางสาวพัคกึนฮย (Park Geun-Hye : ค.ศ. 2013-2017) และคณะ มีกิจกรรมร่วมเพศหมู่กับผู้หญิง จำนวน 30 คน โดยมีนายหน้าเป็นผู้จัดทำให้ รวมไปถึงคดีการเสียชีวิตของนักแสดงหญิงจางจาเยอน (Jang Ja-Yeon) ที่เขียนจดหมายลาตายว่าเธอถูกต้นสังกัดบังคับให้บริการทางเพศแก่ผู้บริหารสื่อและนักธุรกิจจำนวนมาก (The Momentum, 2019)

กระแสสตรีนิยมในเกาหลีใต้ได้สร้างแรงปะทะต่อค่านิยมปิตาธิปไตยในสังคมที่มีมาอย่างยาวนาน และนำมาสู่การปะทะทางความคิดระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้ ผู้ชายเกาหลีมองว่าตนเองก็เป็นเหยื่อของ “เฟมินิสต์” เช่นเดียวกัน มีการรวมกลุ่ม Dang Dang We ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ชายที่ลุกขึ้นมา กล่าวว่า “เฟมินิสต์ไม่ใช่การสร้างความเท่าเทียมทางเพศอีกต่อไป แต่เป็นการสร้างความเกลียดชังและเลือกปฏิบัติทางเพศ” โดยผู้ก่อตั้งกลุ่มคือชายเจ้าของธุรกิจอายุ 39 ปี ที่ถูกจำคุก 6 เดือนในข้อหาล่วงละเมิดทางเพศ โดยการจับสะโพกผู้หญิงในร้านอาหาร ซึ่งเขาถูกตัดสินว่ามีความผิดโดยไม่มีหลักฐานอื่นเพิ่มเติมนอกจากคำให้การของเหยื่อ CNN (2019, p. 112) หรือการเกิดขึ้นของเว็บไซต์ WOMED ซึ่งเป็นกลุ่มสตรีนิยมหัวรุนแรงที่เผยแพร่ข้อความที่ให้ผู้หญิงเป็นศูนย์กลางมากกว่าการสร้างความเท่าเทียมทางเพศและมีการใช้ถ้อยคำที่กดขี่ผู้ชาย ทำให้มีการเคลื่อนไหวของ #Youtoo ที่เป็นการตอบโต้ #Metoo และการระดมเงินทุนเพื่อตีพิมพ์หนังสือเรื่อง “คิมจีฮยอน เกิดปี 1990” ที่บอกเล่าถึงเรื่องราวของผู้ชายเกาหลีใต้ที่ต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหารซึ่งทำให้ผู้ชายสูญเสียโอกาสหลายอย่างในชีวิต เพื่อตอบโต้หนังสือเรื่อง “คิมจีฮยอน เกิดปี 82” ที่บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของผู้หญิงเกาหลีที่เติบโตมากับสังคมชายเป็นใหญ่ (ศิริพร ดาบเพชร, 2564ก, น. 112) โดยการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านสตรีนิยมมีแนวโน้มที่จะเป็นฝ่ายที่มีอายุน้อยมากขึ้น เนื่องจากผู้ชายมีมุมมองว่าผู้หญิงเป็นผู้ที่ได้รับสิทธิพิเศษและเป็นภัยต่อตนเอง และมองว่าตนเองเป็นเหยื่อของกระแสสตรีนิยม How Feminism Became a Dirty Word in South Korea (Online) The Diplomat (2021) ในปี 2018 มีการสำรวจของสถาบันพัฒนาสตรีเกาหลี (KWDI) ในมุมมองของผู้ชายเกาหลีที่มีต่อกระแสสตรีนิยม โดยกว่าร้อยละ 50.5 ในกลุ่มผู้ชายอายุ 20 ปี มีความคิดที่ไม่สนับสนุนสตรีนิยม (CNN, 2019) ในโลกอินเทอร์เน็ตมีกระแสของการไล่ล่าผู้ที่สนับสนุนสตรีนิยม หรือผู้ที่มีแนวโน้มจะสนับสนุนสตรีนิยมมากขึ้น เช่น กรณีของไอรีน สมาชิกเกิร์ลกรุ๊ป วง Red Velvet ที่ถูกโจมตีจากประเด็นที่เธออ่านหนังสือเรื่องคิมจีฮยอนเกิดปี 82 ทำให้แฟนเพลงผู้ชายหลายคนของเธอไม่พอใจ จนไปถึงการทำลายสินค้าที่มีรูปของไอรีนและเมารูปถ่ายของเธอ หรือกรณีของจองฮโยของ นักแสดงและอดีตสมาชิกเกิร์ลกรุ๊ป วง Secret กับประโยค “ฉันกังวลว่าจะกลับถึงบ้านอย่างมีชีวิตรอดไหม” ซึ่งเป็นคำพูดปิดท้ายของเธอในวิดีโอ Hope Painting Campaign แคมเปญรณรงค์ในการขจัดความรุนแรงทางเพศในเกาหลีจากการทวงความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดกระแสโจมตีจากแฟนคลับผู้ชายของเธอ นอกจากนี้รูปภาพของเธอยังถูกนำไปล้อเลียนในการเดินขบวนประท้วงเพื่อต่อต้านสตรีนิยม (The Korean Herald, 2022) และยังมี การสร้างเว็บไซต์ Check Femi ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ระบุดาวดาร่า ไอตอล ยูทูบเบอร์ และบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายสิบคนที่ถูกมองว่า

“สนับสนุนเฟมินิสม์” (Allkpop, 2021) ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้งทางเพศในสังคมเกาหลีใต้ที่มีการแสดงออกและขยายไปสู่สังคมออนไลน์ และมีแนวโน้มเกิดขึ้นในหมู่คนที่อายุน้อยมากขึ้น

ระยะเวลากว่า 7 ทศวรรษ ภายหลังจากการแบ่งแยกประเทศในช่วงปลายทศวรรษ 1940 ประเทศเกาหลีใต้มีการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จนสามารถกลายเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแห่งหนึ่งในเอเชียได้อย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันประเด็นปัญหาการแบ่งแยกทางเพศและการกดขี่ผู้หญิง ซึ่งเป็นผลมาจากค่านิยมทางสังคมแบบปิตาธิปไตยที่ได้รับอิทธิพลของลัทธิขงจื้อซึ่งฝังรากลึกในสังคมเกาหลีมาอย่างยาวนานและนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้ปัจจุบัน ซึ่งประเด็นปัญหานี้เป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจและจับตามองต่อไปว่ารัฐบาลเกาหลีใต้จะมีการแก้ไขหรือประนีประนอมความขัดแย้งนี้ได้อย่างไรเพื่อสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริง จากการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งล่าสุดในวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 2022 ผลคือนายยุนซอกยอล (Yoon Suk Yeol) อดีตอัยการสูงสุด ผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีจากพรรคฝ่ายค้านแนวอนุรักษ์นิยมของเกาหลีใต้ได้รับชัยชนะไปนั้น ได้ก่อให้เกิดความกังวลต่อกลุ่มสตรีนิยมในเกาหลีใต้ เนื่องจากนายยุนซอกยอลมีความคิดแบบอนุรักษ์นิยมและต่อต้านกระแสสตรีนิยม ซึ่งเป็นที่น่าจับตามองต่อไปว่าประธานาธิบดีคนใหม่ของเกาหลีใต้นี้ จะมีนโยบายหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้อย่างไรต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเพศในสังคมเกาหลีใต้เป็นผลมาจากค่านิยมทางสังคมแบบปิตาธิปไตยที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนเกาหลีตั้งแต่ในช่วงปลายราชวงศ์โครยอและเข้ามามีอิทธิพลสูงสุดในสมัยราชวงศ์โชซอน ลัทธิขงจื้อนี้เข้ามาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการใช้ชีวิตของคนเกาหลีรวมถึงกฎหมายที่ใช้ในการปกครองประเทศ ทำให้ระยะเวลากว่า 500 ปี ที่ราชวงศ์โชซอนมีอำนาจบนดินแดนเกาหลี ค่านิยมต่างๆ เหล่านี้ได้ฝังรากลึกในวิถีชีวิตของคน และยากที่จะเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา ทำให้บทบาทและสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญอย่างชัดเจนขึ้นในทศวรรษ 1970 จากเดิมที่ผู้หญิงเกาหลีมีบทบาทแค่เพียงภายในบ้าน มีหน้าที่ในการดูแลสมาชิกภายในครอบครัวและอยู่ภายใต้การดูแลของสมาชิกเพศชายในครอบครัว เช่น บิดา หรือ สามิ เมื่อบริบทภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ออกมามีบทบาทภายนอกมากขึ้นจากการเข้าสู่ตลาดแรงงานและมีส่วนสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัวจากแต่เดิมที่เป็นหน้าที่ของผู้ชาย การพัฒนาทางการศึกษาที่ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเมื่อประกอบกับแนวคิดสิทธิมนุษยชนที่เข้ามาพร้อมกันนั้น ทำให้ผู้หญิงเกาหลีใต้มีความตระหนักถึงสิทธิที่ตนเองพึงมีและปัญหาการแบ่งแยกทางเพศที่ตนเองเผชิญ จนนำมาสู่การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมทางเพศและการคุ้มครองสิทธิเหล่านั้นในทางกฎหมาย

การเปลี่ยนแปลงจากรัฐบาลเผด็จการทหารสู่รัฐบาลพลเรือนในทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ทำให้ปัญหาต่างๆ ที่ผู้หญิงเกาหลีใต้เผชิญได้รับการแก้ไขจากภาครัฐ โดยรัฐบาลพลเรือนสร้างความร่วมมือกับองค์กรเพื่อสิทธิสตรีในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน รวมถึงการตั้งให้ผู้หญิงเกาหลีเข้าสู่ภาคการเมืองมากขึ้นเพื่อผลักดันให้ปัญหาเหล่านี้เกิดการแก้ไขอย่างแท้จริง โดยในช่วงทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา มีการออกกฎหมายเพื่อสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศหลายฉบับ และการแก้ไขกฎหมายครั้งสำคัญคือการยกเลิกระบบหัวหน้าครอบครัว ใน ค.ศ. 2005 แต่ในทางปฏิบัติผู้หญิงเกาหลีใต้ยังคงเผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติและการกดขี่ทางเพศอยู่เช่นเดิม ดังที่เห็นได้จากอัตราความรุนแรงทางเพศที่เพิ่มขึ้น ที่ถึงแม้จะมีการออกกฎหมายลงโทษและป้องกันความรุนแรงทางเพศขึ้น แต่อัตราการเกิดขึ้นของคดีความรุนแรงทางเพศกลับไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด ทำให้การเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยม หรือ เฟมินิสต์ในเกาหลีใต้ยังคงมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้ก่อให้เกิดแรงปะทะระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหว ผู้ชายเกาหลีจำนวนไม่น้อยยังคงมองว่าการเรียกร้องของกลุ่มสตรีนิยมทำให้ตนเองเสียผลประโยชน์ และการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมที่มีความคิดรุนแรง เช่น กลุ่ม WOMAD ยิ่งทำให้ความขัดแย้งมีความรุนแรงมากขึ้น และเป็นการปิดป้องไม่ให้ใจความสำคัญของการเคลื่อนไหวเพื่อความเท่าเทียมทางเพศผุดผื่นไป ซึ่งเป็นที่น่าจับตามองสำหรับประเทศเกาหลีใต้ว่าจะมีแนวทางในการแก้ไขหรือประนีประนอมความขัดแย้งนี้อย่างไรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชินินทร์ มีโกศล. (2560). การพัฒนาและการเปลี่ยนผ่านของเศรษฐกิจเกาหลีใต้. ใน *เกาหลีปัจจุบัน*. นกมลชาติประเสริฐ. หน้า 105-144. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนุ สยอนนา. (2560). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวเกาหลี. แปลโดย พรณนิกา ซอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี พนานครทรัพย์. (2560). พลวัตของครอบครัวและบทบาทผู้หญิงในสังคมเกาหลีใต้. ใน *เกาหลีปัจจุบัน*. นกมลชาติประเสริฐ. หน้า 299-341. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร ดาบเพชร. (2564ก). การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีในเกาหลีใต้. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร ดาบเพชร. (2564ข). องค์กรสตรีเกาหลีใต้กับการเคลื่อนไหวเพื่อความเท่าเทียมทางเพศและการยกเลิกกฎหมายระบบหัวหน้าครอบครัว. *เอเชียปริทัศน์*, 42(1), 29-66.
- ฮาเก็น คู. (2552). *แรงงานเกาหลี วัฒนธรรมและการเมืองว่าด้วยการก่อตัวทางชนชั้น*. แปลโดย ธัญลักษณ์ เหลืองวิสุทธิ. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- Allkpop. (2021). *Controversial website "Check FEM!" classifies famous individuals if they're feminists*. Retrieved from : <https://www.allkpop.com/article/2021/08/controversial-website-check-femi-classifies-famous-individuals-if-theyre-feminists>
- CNN. (2019). *South Korea's young men are fighting against feminism*. Retrieved from : <https://edition.cnn.com/2019/09/21/asia/korea-angry-young-men-intl-hnk/index.html>
- Jae-Hee Ahn. (2011). Analysis of Changes in Female Education in Korea from an Education-Labor Market Perspective. *Asian Women*, 27(2), 113-139.
- Kyounghee Kim. (2002). A Frame Analysis of Woman's Policies of Korean Government and Woman's Movement in 1980s and 1990s. *Korea Journal*, 42(2), 5-36.
- Han Hee-sook. (2004). Women's Life During the Choson Dynasty. *International Journal of Korean History*, 6, 113-162.
- Seung-kyung Kim; & Kyounghee Kim. (2014). *The Korean Women's Movement and the State Bargaining for Change*. New York. Routledge.
- The Diplomat. (2021). *How Feminism Became a Dirty Word in South Korea*. Retrieved from : <https://thediplomat.com/2021/07/how-feminism-became-a-dirty-word-in-south-korea/>
- The Korean Herald. (2018). *Female prosecutor opens up about sexual harassment*. Retrieved from : <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180130000855&fbclid=IwAR3n9G54f5argZrZefU4cJsCr-r9kPpIDlrtfPfoM-eGsCczbHtomAkWMQ>
- The Korean Herald. (2022). *After being called feminists, these women faced online harassment*. Retrieved from : <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220210000628>
- The Momentum. (2019). *จาก #Metoo ถึง #Youtoo สำนวนการสร้างความตื่นรู้เรื่องเพศในสังคมเกาหลีใต้*. สืบค้นจาก https://themomentum.co/metoo-youtoo-south-korea/?fbclid=IwAR381voVXU2-wuVCyDjV6bAlplRjY9pWAvi8ZGV9ZpjxK_AC7XYDXyvMosc
- The World Bank. (2021). *GDP (current US\$)-Korea, Rep*. Retrieved from : <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=KR>
- Workpoint Today. (2560). *แฮชแท็ก #Metoo เล่าประสบการณ์คุกคามทางเพศ ถูกใช้มากถึง 12 ล้านครั้งแล้ว*. สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/แฮชแท็ก-metoo-เล่าประสบการณ์/>